

WPROWADZENIE

Oddajemy Czytelnikom jubileuszowy, dwudziesty zeszyt Białostockich Studiów Prawniczych. Wobec dynamicznie zmieniającej się otaczającej nas rzeczywistości, Redakcja mając na względzie potrzebę doskonalenia czasopisma nie tylko w warstwie merytorycznej, ale także wizualnej, podjęła decyzję o zmianie dotychczasowej szaty graficznej okładki, żywiąc głębokie przekonanie o pozytywnym jej odbiorze przez czytelników.

Zeszyt nr 20 składa się z dwóch części: prawo wyborcze i alternatywne formy głosowania (część A) oraz pozycja ustrojowa władzy wykonawczej we współczesnym świecie (część B).

Prawo wyborcze jest obecnie jednym z kluczowych elementów składających się na sprawne i pełne funkcjonowanie systemu demokratycznego. Powszechność i równość prawa wyborczego gwarantują wszystkim uprawnionym udział w procesie wyborczym. Zgodnie z zasadą suwerenności naród sprawuje władzę pośrednio, czyli za pomocą wybranych przez siebie przedstawicieli do parlamentu lub bezpośrednio – korzystając z instytucji referendum czy inicjatywy ludowej. W znakomitej większości państw demokratycznych model sprawowania władzy opiera się na demokracji przedstawicielskiej. Zachęcanie wyborców do udziału w wyborach i wyłonienia swoich reprezentantów od lat stanowi jedno z istotniejszych zadań realizowanych z umiarkowanym sukcesem przez władze. W oparciu o dostępne dane statystyczne wyraźnie widać, że coraz więcej państw demokratycznych boryka się z problemem niskiej frekwencji w wyborach. Malejąca partycypacja wyborców jest budzącym zaniepokojenie zjawiskiem. Sukcesywnie obniżająca się frekwencja dotyczy w zasadzie w równym stopniu wyborów lokalnych, parlamentarnych (w tym do Parlamentu Europejskiego), jak i prezydenckich.

Wiele państw zainicjowało szereg środków celem odwrócenia tej niepokojącej tendencji. Uproszczenie prawa wyborczego, ustanowienie dnia wolnego od pracy dniem wyborów, wprowadzenie obowiązkowego głosowania – to niektóre z przyjętych rozwiązań. Warto więc dyskutować nad kondycją podstawowych elementów demokratycznego państwa. Z tej przyczyny szereg artykułów zostało poświęconych sposobom wyboru organów władzy w różnych państwach (parlamentu, prezydenta, przewodniczącego Rady Europejskiej, sędziów oraz ławników).

Na kartach tego zeszytu Białostockich Studiów Prawniczych (BSP) analizie poddano także problematykę przymusu wyborczego, systemu wyborczego Iranu czy

praw wyborczych dla imigrantów. Szczegółowo omówiona została procedura powoływania członków Europejskiego Komitetu do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu. Szczególną uwagę należy zwrócić na opinie Polaków o propozycjach zmian w prawie wyborczym, stanowiących podstawę dla badań w jednym z artykułów tego tomu. Wyczerpującej analizie poddano także problematykę parytetów płciowych, czyli kryteriów określających minimalny lub maksymalny próg kobiet na listach wyborczych w świetle uregulowań polskiego kodeksu wyborczego z 2011 roku. Uwagi na przykładzie wyborów głowy państwa w kontekście ewentualnych powiązań między depozytem wyborczym a cenzusem majątkowym prowokują do głębszej dyskusji.

Alternatywne metody głosowania są także przedmiotem rozważań. Elektroniczne głosowanie, głosowanie korespondencyjne, przez pełnomocnika są rozwiązaniami mającymi nie zastępować, lecz wspierać tradycyjny sposób głosowania, przyczyniając się jednocześnie do zwiększenia partycypacji wyborczej. Lektura artykułów poświęconych korespondencyjnemu głosowaniu w Polsce i Szwajcarii pozwoli na zapoznanie się z ważną problematyką w perspektywie porównawczej. Warto dodać, że nie pominięto także problemu przestępstw przeciwko wyborom i referendum w Polsce.

Z uwagi na ewolucję pozycji ustrojowej władzy wykonawczej za niezbędne uznano uwzględnienie w rozważaniach zjawisk oddziałujących na funkcjonowanie, rolę i zakres egzekutywy w państwach współczesnego świata.

Pozostaje mieć głęboką nadzieję, iż problematyka podjęta w niniejszym zeszycie spotka się z żywym odbiorem i zachęci do głębszej dyskusji także na łamach innych czasopism naukowych. Ewolucja prawa wyborczego jest procesem stałym i nieodwracalnym, budzącym zainteresowania na wielu polach badawczych.

Elżbieta Kuźelewska

Redaktor tomu